

Torbjørn Lundhaug

Høgskolelektor
Høgskolen i Bergen

Karen Klepsvik

Høgskolelektor
Høgskolen i Bergen

BERGSD

Skidag der

Bergsdalsprosjektet er et samarbeid mellom Bergsdalen skule og Høgskolen i Bergen. Prosjektet har hatt fokus på hvordan skolen kan bidra til å utvikle lokal identitet og tilhørighet hos elevene. Skolen benytter entreprenørskap som en undervisningsmetode. Årsaken til at Høgskolen i Bergen startet samarbeidet med Bergsdalen skule, var at vi hørte at skolen i fjellbygden holdt på med mange interessante prosjekter. Bergsdalen skule er flink å synliggjøre sin virksomhet gjennom internetsider og har fått mye god omtale i lokalaviser. Skolen har hatt ulike prosjekter som jakt og fiske, dyrehold, slakting, pøselaging, lokale ferdselsveier, gammel stølsdrift, historiske hendelser, med mer.

Skolen vektlegger en pedagogikk som inkluderer lokalmiljøet. De har et mangfold i undervisningen utendørs, og det er sammenheng mellom undervisningen ute og inne. Den pedagogiske tenkningen baserer seg på teorien om at elevene har ulike intelligenser. Den

enkelte elev må bli bevisst på sine sterke sider og hvordan akkurat han eller hun lærer best. Rommene i skolen er utformet som ulike arbeidsstasjoner.

Skoleåret 2006/2007 har skolen hatt 14 elever med følgende fordeling på

klassetrinnene:

1. trinn: 1 elev, 2. trinn: 1 elev, 3. trinn: 1 elev, 4. trinn: 2 elever, 5. trinn: 3 elever, 7. trinn: 6 elever. Skolen er en fidedelt skole, dvs. at 1.-4. trinn har undervisning sammen og 5. til 7. trinn har undervisning sammen. Skolen har ansatt to lærere i nesten to årsverk.

Bergsdalen skule har et variert skileikanlegg i nærmiljøet.

Skidag - Besøk fra Møhlenpris skole

Om vinteren har Bergsdalen skule et spennende skileikområde rett utenfor skolegården. Skileikområdet er blitt til ved at ca et par mål av terrenget nær skolen er blitt omformet til kuler og staup, en stor og en liten hoppbakke og en "halfe-pipe". Til dette har skolen og det lokale idrettslaget fått ca 2 millioner i tippemidler. Det er også lagt til rette for en langrennsløype med lys. Det skal bare 20-30 cm snø for at anlegget kan taes i bruk.

Mange av elevene har gode skiferdigheter. Ferdighetene har de blant annet fått pga av at flere av elevene går til skolen på ski, når det er snø nok. I friminuttene leker de på ski når det er muligheter for det. Hadde det ikke vært fantastisk, tenkte vi, om elever fra en byskole hadde fått ta del i ressursene som finnes i Bergsdalen?

ALSPROSJEKTET

elever veileder elever

Elevene fra Møhlenpris skole kommer fra 12 ulike nasjoner. Skidagen er et spennende kultur møte der noen får prøve å gå på ski for første gang.

Elevene fra Møhlenpris skole kommer fra 12 ulike nasjoner. Skidagen er et spennende kultur møte der noen får prøve å gå på ski for første gang.

Lærerne fra høgsolen presenterte ideen om pilotprosjektet til lærerne i Bergsdalen, noe de var svært positive til. Møhlenpris skole ble så kontaktet. De var svært imøtekommende og ville være med på prosjektet. Hittil har Bergsdalen skule arrangert to skidager for to trinn på Møhlenpris skole. I 2006 fikk skolen besøk av 5. trinnet. I år var det 2. trinnet som kom på besøk. Møhlenpris skole er en sentrums skole midt i Bergen, med elever fra mange ulike nasjonaliteter. Omtrent 1/3 av elevene fra byskolen hadde ikke hatt ski på beina før.

Forberedelsesdagen

To dager før Møhlenpriselevene kom på besøk, reiste to lærere (Torbjørn Lund-

haug og Karen Klepsvik) fra Høgsolen i Bergen til fjells, og gikk gjennom opplegget sammen med elevene fra Bergsdalen skule.

Elevene fra Bergsdalen skule arrangerer vaffelsalg. Kafédrift er en del av entreprenørskapet i skolen.

Dagen begynte inne med gjennomgang av ulike arbeidsoppgaver. Elevene fikk

være med å bestemme hva de skulle ha ansvar for når de skulle få besøk av Møhlenpris skole. Arbeidsoppgavene de kunne velge mellom, var å lede leker på ski i bakken og på flaten, lede akeaktiviteter, lage bål, lage og selge vaffer og saft (entreprenørskap). Alle elevene deltok i å lage diplomer og poster til rundløypa. Det ble laget lister over de ulike arbeidsoppgavene og alle elevene visste hva de skulle gjøre.

Uteøkten på forberedelsesdagen gikk med til å gjennomgå de ulike lekene og aktivitetene på ski. Mye husket de igjen fra i fjor, elevene viste stor entusiasme i gjennomføringen av aktivitetene. Denne vinteren var Bergsdalselevene enda bedre forberedt siden de hadde gjennomført omtrent samme opplegg i fjor, men utfordringen kanskje litt større fordi det var yngre elever og det var flere elever på trinnet.

Ski-og aktivitetsdagen

Været på skidagen var ikke optimalt. Regnet kom og gikk hele dagen.

Stor aktivitet tross regn og vind.

2.trinnet fra Møhlenpris kom til Bergsdalen med buss, ca 75 min kjøretur fra Bergen. Forventningsfulle elever stod og tok imot Møhlenpriselevne da bussen kjørte inn på skoleplassen. En av de eldste elevene fra Bergsdalen ønsket alle velkommen. Pga dårlig værmelding hadde vi valgt base inne i gymsalen. Alle som hadde ski eller fikk låne ski fikk god hjelp av en voksen eller en av elevene fra Bergsdalen. Alle elevene ble samlet i en sirkel med eller uten ski, på den snødekkete fotballbanen som ligger rett utenfor gymsalen. En av lærerne fra høgskolen ledet de to første ringlekene. Elevene fra Bergen ble delt inn i grupper etter hvor mye erfaring de hadde med skigåing fra før. Bergsdalselevne tok mer og mer over ansvaret for det videre programmet: lek på flate, lek i bakken, renning i bakken, aking og vaffelsteiking.

Lunsj og trivsel i gymsalen.

Gleden av å mestre skiene for første gang er stor.

I løpet av bare to timer, kunne vi se stor fremgang, iver og entusiasme hos Møhlenpriselevne. Som tidligere nevnt var det flere som ikke hadde ski. Noen av barna hadde knapt opplevd snø. Det var artig å se deres glede av å mestre skiene bedre og bedre. Foreldre hadde skaffet noen låneski og det ble nesten små konflikter mellom noen elever som ikke ville gi fra seg skiene til de andre som ikke hadde prøvet. Dette viser at iveren var stor til å øve på ski.

Etter et par timer ute var det lunsj i gymsalen, pga mye regn. Bergsdalselevne solgte vaffler og varm saft. Dette er en del av entreprenørskapet som skolen jobber med.

Etter lunsj var det rundløype med poster. Bergsdalselevne fordelte seg på grupper sammen med Møhlenpris elevene. Rundløypa inneholdt aktiviteter i kroppsøving og naturfag. Siste post på

programmet var skiskytter-stafett. Lærerne på de to skolene hadde tatt ut 2 lag med 6 deltakere på hvert lag. De andre var heia-gjeng med norske flagg. Alle deltakerne gjorde en meget god

En av elevene fra Møhlenpris skole har ski på beina for første gang.

innsats og Bergsdalselevne gikk, ikke overraskende, seirende ut av banen. Avslutningsvis fikk alle elevene fra begge skolene, delt ut av to 7. klassinger, hver sin diplom. Fire og en halv time senere var skidagen over og Møhlenpris elevene reiste tilbake til Bergen med mange god og opplevelsesrike minner fra dagen.

Hva sitter elevene igjen med?

Det vi har erfart så langt i Bergsdalen, er at det er mange fordeler ved å være en *liten skole*. Elevene er mye i kontakt på tvers av alderstrinnene. Mange av de eldste har rollen som læremester for de yngre elevene. På den måten gjør elevene seg viktige sosiale erfaringer. De lærer å ta ansvar for hverandre og kunne ta andres perspektiv. Det som var spennende å observere på skidagen, var hvordan de eldste elevene i Bergsdalen tok ansvar for 2.trinnet fra Møhlenpris. Det henger trolig sammen med at de er vant å samarbeide på tvers av trinnene. En av lærerne fra Bergsdalen skule fortalte om hvilke forventninger elevene hadde til besøket:

"Elevene tar oppgaven alvorlig. De synes det er veldig stas at de skal få være "lærere" for andre. Kjekt at de kan få være eksperter på noe."

Elevene fra Møhlenpris la merke til de gode skiferdighetene til vertskapet. De gav også uttrykk for at de likte å få veiledning på ski. Vi observerte mange ivrige og glade barn denne dagen. To av Møhlenpriselevne sier:

"Jeg liker ganske mye å stå på ski. Har lyst å bare være her hele tiden, for da kan vi stå på ski hele tiden, det kan vi ikke hjemme. I Bergen kan man bare gå med regntøy og støvler?"

"Det var fint her oppe, det skal de som går på denne skolen ha i alle fall. Gøy å komme opp å se hvordan de har det og hvordan de har det på landet. Tror jeg hadde likt meg godt her, kunne gått mye på ski?"

Elevene fra Bergsdalen fikk mye skryt av skolen sin. En av Møhlenpriselevne sa at de var heldige som fikk gå på den skolen. Et av målene var å fokusere på ressursene ved skolen. Kanskje kan slike opplevelser

styrke en optimisme og tro på fremtiden? Bergsdalenelevne uttrykte at de var stolte over skolen og nærmiljøet sitt.

En av de kvalitetene som er særegne for Bergsdalen er den umiddelbare tilgjengeligheten til et mangfoldig fysisk miljø. Vi vet noe om at tilgjengelighet til et variert miljø og allsidige bevegelser, er viktig for barns utvikling. Det er helt unikt i Bergsdalen med både skileik-område og flott natur til alle årstider. Etter bare en time i skileikområdet, kunne vi observere at bybarna var i full aktivitet. Det var interessant å se den raske læringsutviklingen på ski for enkelte av barna som aldri hadde vært på ski før. De lærte seg fort å holde balansen på ski, gå fiskebein i motbakker og renne i utforbakker. Samtidig kunne vi se store forskjeller på nivå på de to elevgruppene. Elevene fra Bergsdalen hadde et høyere nivå på skiferdighetene sine. Elevene fra Møhlenpris var imponert, og en av guttene sa:

"Kan se de har gått på ski før. De sprinter jo opp bakken sinnsykt fort. De er jammen god å gå på ski."

En annen erfaring vi har fra prosjektet, er at vi har observert at Bergsdalselevne generelt sett er robuste barn. De får mye øvelse i å utvikle selvstendighet. De

vurderer selv hvilke klær som passer til det været som er ute. De er ute i all slags vær til alle årstider.

En av de kvalitetene som er særegne for Bergsdalen skole er det samholdet du finner i bygden. Det har et felles syn på at barna i bygden får den oppveksten foreldre, skole og lokalmiljøet er med å skape. Vi ser at lokalmiljøet er godt inkludert i skoleaktivitetene.

Veien videre?

Inntensjonen med skidagen har vært å gi en byskole gode vinteropplevelser sammen med en liten skolen. Bergsdalselevne har fått vist skolen og nærmiljøet sitt, samtidig som de har fått erfaringer med å være veiledere for andre elever.

Elevene fra Bergsdalen var tydelige stolte over skolen og nærmiljøet sitt. De fikk høre av byelevene at de var heldige som fikk gå på denne skolen. En slik skidag kan være med å styrke elevenes lokale identitet. Kanskje slike opplevelser kan bidra til at elevene ser muligheter til for eksempel entreprenørskap i lokalsammenfunnet, og øke lysten for elevene til å bosette seg i bygden i fremtiden?

En av elevene fra Bergsdalen skule viser frem et par ski fra tidlig på 1900-tallet. Hun forteller om besteforeldrenes erfaringer på ski og lokal skihistorie.